

Raadsvoorstel

Onderwerp: Cofinanciering SPUK-regeling Versterking Bibliotheken

Datum collegevergadering	12 september 2023	Ambtenaar	M Hoekstra
Zaaknummer	17150	Telefoon	0611959074
Portefeuillehouder(s)	S. Smeets	E-mailadres	MHoekstra@Velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

De gemeenteraad van Velsen besluit:

1. akkoord te gaan met de aanvraag voor een specifieke uitkering voor verbetering van bereikbaarheid van de Bibliotheken in Velsen in de vorm van verruiming van de openingstijden om te kunnen voldoen aan de in de Bibliotheekwet gestelde zorgplicht;
2. bij toekenning van de Specifieke Uitkering ermee in te stemmen deze in het kader van cofinanciering voor 20% te matchen en hiervoor een budget beschikbaar te stellen (maximaal € 40.000,-);
3. akkoord te gaan met een aanvraag voor toevoeging van een bibliotheekfunctie in Velsen-Noord in het kader van verbetering van bereikbaarheid en versterking van bibliotheken;
4. bij toekenning van de Specifieke Uitkering ermee in te stemmen deze in het kader van cofinanciering voor 20% te matchen en hiervoor een budget beschikbaar te stellen (maximaal € 80.000,-);

Samenvatting

De Rijksoverheid wil dat de bibliotheek nu én in de toekomst voor iedereen beschikbaar en bereikbaar is. De Bibliotheekwet is daarom gewijzigd. De huidige taak van de gemeente verandert in 2025 van een bevorderingstaak naar een zorgplicht. Dit betekent dat normen zijn gesteld om bibliotheken toegankelijker te maken voor inwoners. Velsen beschikt over twee bibliotheekvestigingen. Met de Bibliotheek Velsen werken we samen aan plannen om onze bibliotheken verder te versterken en meer toekomstgericht te maken. Hiervoor heeft de landelijke overheid geld beschikbaar gesteld. In Velsen zetten we in op verruiming van openingstijden van de huidige bibliotheken. Daarnaast werken we aan een nieuwe bibliotheekvoorziening in Velsen-Noord. Voor beide projecten zijn er subsidiemogelijkheden vanuit het Rijk. Om hiervoor in aanmerking te komen moet de gemeente Velsen zelf ook een deel van de middelen bijdragen. Het gaat een aandeel van 20% van de totale aanvraag. Dit komt neer op een bedrag van respectievelijk € 40.000 voor de verruiming van de openingstijden en € 80.000 voor een nieuwe bibliotheek voor Velsen-Noord. De gemeenteraad stemt in met de benodigde cofinanciering en stelt hiervoor budget beschikbaar.

Inleiding

De Bibliotheek neemt in het maatschappelijk netwerk en in de zorgketen een steeds prominenter plaats in. Landelijk is er (nog) een terugloop te zien in de hoeveelheid leden van de bibliotheek, maar stijgt de hoeveelheid bezoekers. Bij de Bibliotheek Velsen groeien beide kengetallen flink de afgelopen twee jaar, waarbij vooral een grote toename in de hoeveelheid bezoekers te zien is. De Bibliotheek wordt ervaren als een ontmoetingsplaats waar iedereen mag zijn zonder verwachting. Dit uit zich vooral in bezoekers die hulp zoeken, een plek zoeken om te werken of studeren of natuurlijk gewoon een boek zoeken of aan een activiteit willen deelnemen. De transformatie van de bibliotheek past daarnaast goed binnen de doelstelling om steeds meer multifunctioneel gebruik van maatschappelijke locaties te stimuleren. In Velsbroek wordt de huidige bibliotheekvestiging een multifunctionele accommodatie waarin welzijnsfuncties, maatschappelijke ondersteuning, dagbesteding en de bibliotheekfunctie zich samen ontwikkelen tot het maatschappelijk centrum van Velsbroek. Ook in de locatie in IJmuiden voegen steeds meer functies in. Voor beide vestigingen geldt echter dat er van oudsher beperkte openingstijden zijn en zelfs een gedeeltelijke zomersluiting. Gezien het groeiend aantal gebruikers van de bibliotheek, het groeiend aantal functies en extra vraag naar activiteiten van de bibliotheek is het wenselijk de openingstijden van de locaties Velsen en IJmuiden uit te breiden. Daardoor is de bibliotheek verbeterd bereikbaar voor alle bewoners. Deze ontwikkeling is ook nodig om te kunnen voldoen aan de nieuwe wettelijke zorgplicht die in de Bibliotheekwet is opgenomen. Dit is een wijziging ten opzichte van de vorige wet, waarin een bevorderingstaak gold voor gemeenten.

In Velsen-Noord is nog geen bibliotheekfunctie aanwezig. Inwoners van Velsen-Noord kijken uit naar IJmuiden of naar Beverwijk. Taaleducatie en verminderen van taalachterstand is voor Velsen een belangrijk doel en het toevoegen van deze functies aan het voorzieningenaanbod van Velsen-Noord draagt bij aan deze doelstelling. We onderzoeken momenteel de haalbaarheid om dit te realiseren in De Stek & De Plataan, om de bibliotheekfunctie in het multifunctionele concept te passen en zodoende de maatschappelijke, educatieve en sociaal-culturele voorzieningen te versterken voor en met de inwoners van Velsen-Noord. We houden rekening met toevoeging van vierkante meters om een bibliotheekvoorziening te kunnen realiseren, omdat er al druk is op de gezamenlijke ruimten in De Stek.

Beoogd doel en effect van het besluit

- **Wat bereiken we met het besluit? Wat is het beoogde maatschappelijk effect?** Met de matching van de projectmiddelen dragen we bij aan de uitbreiding van de bibliotheektaken en voldoen we aan de wettelijke verplichting van zorgplicht door de beperkende factoren van de openingstijden en zomersluiting weg te nemen, de dienstverlening hierdoor beter af te stemmen op de verwachting van de bezoekers. Daarnaast verbeteren we de toegang en bereikbaarheid in Velsen-Noord door bibliotheekfuncties in de nabije omgeving beschikbaar te stellen voor inwoners.

Argumenten

- **Onderbouw elk beslispunt afzonderlijk. Geef argumenten voor én tegen. Bij vaststelling beleid/verordeningen/etc.: geef aan welke inhoudelijke (hoofd)keuzes zijn gemaakt en op basis van welke argumenten. Gebruik subkopjes om de tekst te structureren. *Zorgplicht***

Vanaf 2025 moet de bibliotheek voldoen aan de wettelijke verplichting van zorgplicht. Met de invoering van de zorgplicht wordt ingezet op een volwaardige, toekomstbestendige bibliotheek. Hiermee wordt de toegang tot de bibliotheek voor alle inwoners van Velsen gewaarborgd. De zorgplicht verplicht gemeentes de bibliotheekvoorziening - indien nodig- te herstellen, te versterken en toekomstgericht te maken. Dit moet gebeuren aan de hand van de vijf wettelijk geformuleerde functies die iedere openbare bibliotheek dient te hebben:

1. Kennis en informatie ter beschikking stellen
2. Ontwikkeling en educatie bieden
3. Lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur
4. Ontmoeting en debat organiseren
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur

Om deze functies een impuls te geven wordt in Velsen ingezet op het verkleinen van de fysieke afstand tot de bibliotheek, het vergroten van het bereik van de bibliotheek en op een verruiming van de openingstijden. De maatschappelijke impact zal hiermee worden vergroot. De bibliotheek kan zo een nog belangrijkere rol spelen in het vergroten van kansengelijkheid.

Met de matching van de projectmiddelen dragen we bij aan de uitbreiding van de bibliotheektaken en voldoen we naar verwachting aan de zorgplicht 2025. Het exacte kader van de aanstaande zorgplicht is nog niet bekend. In oktober 2023 wordt hier door het rijk duidelijkheid over geschept. De inhoud van de zorgplicht zal in grote lijnen aansluiten op bovenstaande.

Velsen-Noord

Velsen-Noord is minder verbonden met de overige kernen in de gemeente. In Velsen-Noord hebben veel bewoners een lager dan gemiddeld sociaaleconomisch profiel en ervaren zij moeilijkheden om volwaardig deel te nemen in de maatschappij. Er is behoefte aan maatschappelijke activiteiten en ondersteuning bij het vinden van algemene informatie en in het contact met de overheid. Een bibliotheekvestiging in het hart van Velsen-Noord kan een laagdrempelige plek zijn die in deze behoeftes kan voorzien. Het doel is om in samenwerking met een aantal aanwezige (maatschappelijke) partners een nieuwe bibliotheekvestiging in het hart van Velsen-Noord te openen, die aansluit op het Huis van de Wijk (De Stek) en de school (De Plataan). Op deze manier komt er een veilige, toegankelijke en inspirerende plek met een programmering die aansluit op de behoeftes van de bewoners. Deze draagt bij aan meer verbinding in én met deze wijk.

Met toekenning van de SPUK-aanvraag én matching van de projectmiddelen tbv Velsen-Noord kan dit, onder voorbehoud van het onderzoek naar de haalbaarheid, worden gerealiseerd.

Regeling SPUK-aanvraag Bibliotheken

De regeling SPUK-aanvraag Bibliotheken is in naam nog incidenteel, maar krijgt een structureel karakter. Deze regeling sorteert voor op de zorgplicht die m.i.v. 2025 geldt voor gemeenten en wordt veroorzaakt door een wijziging in de Bibliothekwet waardoor de huidige bevorderingstaak van gemeenten wijzigt naar zorgplicht, met daaraan gekoppeld een aantal normen en eisen. De SPUK-regeling heeft een gunstig financieel uitgangspunt: 80-20 in aandeel cofinanciering. Dat betekent dat de gemeente 20% van het bedrag aan cofinanciering levert. De 20% cofinanciering levert 80% extra middelen op voor de bibliotheek.

Alternatieven

- Geef aan welke alternatieven zijn afgewogen: Geef aan waarom de voorkeur niet naar deze alternatieven uitgaat. Niet in stemmen met de cofinanciering van 20% voor één of beide projecten.

De financiering m.b.t. de openingstijden zal dan op een andere manier geregeld moeten worden i.v.m. de aanstaande zorgplicht. De nieuwe locatie in Velsen-Noord zal zonder (co)financiering niet gerealiseerd kunnen worden. De D-Bos projecten die de Bibliotheek reeds heeft gestart in de peuterspeelzaal en de school, blijven dan de enige toevoeging in Velsen-Noord als het gaat om de toegankelijkheid van de Bibliotheek.

Risico's

- Geef aan welke risico's er aan het besluit vastzitten: Hoe worden de risico's beheerst? NB: Stem af met de deskundige afdelingen! Verruiming openingstijden

Voor de aanvraag en cofinanciering m.b.t. de openingstijden geldt dat indien de gelden niet worden toegekend deze op een andere manier alsnog geregeld moeten worden om in 2025 aan de zorgplicht te kunnen voldoen. Hierbij kan gedacht worden aan het werven van andere fondsen en/of aan het indienen van een nieuw raadsvoorstel.

Toevoeging Bibliotheekvestiging Velsen-Noord

Zonder (co)financiering is het realiseren van een bibliotheekvestiging in Velsen-Noord niet haalbaar. Inwoners houden slechts beperkt toegang tot de bibliotheekvoorziening. De bovengenoemde vijf kernfuncties van de bibliotheek blijven in Velsen-Noord niet voldoende beschikbaar, wat gevolg heeft voor de kanselijkheid in Velsen.

Indien de (co)financiering wel wordt toegekend zijn er ook risico's aan dit project verbonden:

- Draagvlak en projectvoorbereiding: alle potentiële partners onderschrijven de intentie, belang en meerwaarde van toevoeging van een bibliotheekfunctie. Dit is echter nog niet vastgelegd. Daarnaast is het plan nog niet concreet gemaakt en doorberekend in termen van realistische mogelijkheden en inzet. Er ontbreekt nog een goede projectvoorbereiding. Daarnaast bestaat binnen het gebouw al druk op het ruimtegebrek waar de huidige organisaties over in gesprek zijn.
- Er zijn nog onzekerheden rondom fysieke mogelijkheden (bestemmingsplan, stedenbouwkundig en vastgoed gerelateerd) wanneer gekozen wordt voor uitbreiding. Dat kan betekenen dat gedurende het traject wijzigingen in de SPUK-aanvraag (en verantwoording) noodzakelijk zijn omdat de huidige opzet mogelijk niet te realiseren is (zowel binnen huidig gebouw als bij uitbreiding).

Procedure toekenning

Er zijn twee tranches voor indiening van de aanvraag. De SPUK-aanvragen voor de eerste tranche zijn ingediend en afgewezen. Tijdens de eerste tranche hebben veel gemeentes een aanvraag

ingediend, en is het budgetplafond ruim overschreden. De afwijzing heeft te maken met het feit dat Velsen niet op alle gehanteerde toekenningcriteria hoog scoort i.t.t. andere gemeenten. Velsen is het niet eens met de scoring op de gehanteerde criteria. Hierover is uit naam van de wethouder op 1 augustus jl. een brief verzonden naar het Ministerie.

We zijn voornemens nogmaals een aanvraag in te dienen voor beide projecten in de tweede tranche (15 okt – 15 nov 2023). Indien ook in de tweede tranche niet wordt toegekend is het risico groot dat de gemeente geheel verantwoordelijk is voor financiering van de plannen om aan de zorgplicht te kunnen voldoen. Ook hierbij geldt wat onder het risico over verruiming zorgplicht is aangegeven.

Indien de SPUK-aanvraag voor Velsen-Noord wel wordt toegekend, maar vervolgens blijkt dat de nieuwe locatie in Velsen-Noord niet haalbaar is, dan wordt het project niet gerealiseerd en vloeien de middelen terug naar de algemene middelen en naar het ministerie.

Programma

- [Noem het programma uit de begroting waar het onderwerp onder valt](#)³. Wonen en Leven in Velsen

Kader

Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024
Bibliotheekwetwet- en regelgevinggemeentelijke kaders (noem ook collegeprogramma, raadsakkoord en visie indien van toepassing)eerdere raadsbesluiten (inclusief besluitdatum)

Participatie en inspraak

- [Beargumenteer de keuze om wél of niet inwoners actief te betrekken. Benoem bij participatie wat het doel daarvan is \(was\). Baseer je hierbij op de Wegwijzer Samenspel \(binnenkort beschikbaar\). Geef aan hoe de participatie/inspraak eruit zag \(of eruit gaat zien als het pas in een volgende fase aan de orde is\). Indien van toepassing: welke rol speelt/speelde de raad in de participatie? Indien van toepassing: vat de uitkomsten van participatie/inspraak samen en geef aan wat ermee gedaan is \(heeft het tot aanpassing van het ontwerp geleid?\)](#)De SPUK-aanvraag is na gezamenlijke voorbereiding in nauwe afstemming met de bibliotheek ingediend. Voor de projectaanvraag in Velsen-Noord is contact geweest met de schooldirectie, Zoople en Welzijn Velsen. De verdere uitwerking zal ook in samenwerking met deze partners plaats vinden. De verruiming van de openingstijden komt mede voort uit gesprekken door de Bibliotheek Velsen met gebruikers van de huidige bibliotheekvestigingen en in aanloop naar het Multifunctioneel Centrum (MFA) Velsbroek. Daarnaast is gebruikers van de bibliotheek gevraagd naar hun opinie.

Financiële consequenties

- [Maak de financiële consequenties en de dekking inzichtelijk:Stem hierover af met Financiën!NB: voorstellen voor nieuw beleid die geld kosten, worden jaarlijks integraal afgewogen bij de Perspectiefnota en kun je in principe niet 'los' inbrengen.](#)In de huidige begroting voor 2024 is geen ruimte voor de benodigde cofinanciering van in totaal € 120 duizend. De cofinanciering is een vereiste voor de toekenning van de SPUK. Het voorstel is om aan de raad het budget voor de cofinanciering te vragen. Complicerende factor hierbij is de onzekerheid of de SPUK-aanvraag wel of niet wordt toegekend. Nu de eerste aanvraag is afgewezen zullen we in oktober een nieuwe SPUK-aanvraag doen. Verwachting is dat deze aanvraag een stuk kansrijker is, omdat er minder gemeentes overblijven. Omdat begin 2024 bekend wordt of wij in aanmerking komen voor de SPUK zal het budget voor de cofinanciering in BURAP I 2024 worden meegenomen.

GEMEENTE VELSEN

Het budget zal dan samen met de SPUK-middelen in 2024 aan de bibliotheek worden uitgekeerd.

Uitvoering van besluit

- Vermeld de vervolgstappen Voorzie deze van een (globale) planning Komt er een evaluatie? Geef dan aan wanneer. Wanneer ingestemd wordt met cofinanciering, wordt dit verwerkt in de Burap I 2024.

Bijlagen – onderdeel uitmakend van het besluit

Bijlagen – bijgevoegd als achtergrondinformatie

Brief dd 27 juli 2023 (verzonden 1 augustus): Criteria SPUK-regeling Bibliotheken

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

De burgemeester,

K.M. Radstake

F.C. Dales